

Pestprotocol
Obs de Zonnewijzer
2023-2024

1 Inhoudsopgave

1. Inhoudsopgave	Blz. 2
2. Kanjertraining	Blz. 3
3. Waarom een pestprotocol?	Blz. 3
4. De petten van de Kanjertraining	Blz. 3
5. Protocol voor alle betrokkenen	Blz. 4
5.1 Voor alle kinderen	Blz. 4
5.2 Voor het gepeste kind	Blz. 4
5.3 Voor de pester	Blz. 5
5.4 Voor de ouder/ verzorger	Blz. 5
5.5 Voor de leerkracht	Blz. 6

2 Kanjertraining

Op de Zonnewijzer werken we met de sociaal- emotionele methode Kanjertraining. Deze methode heeft een preventief karakter en gaat uit van 'vertrouwen en te vertrouwen zijn'. De Kanjertraining zorgt voor vertrouwen, veiligheid, rust en wederzijds respect. In en rondom de school wordt er door het gehele team (incl. TSO en BSO) gesproken in de Kanjertaal. Dit zorgt voor een doorgaande lijn en voorspelbaarheid voor de leerlingen.

3 Waarom een pestprotocol?

Ondanks de preventieve aanpak vanuit de Kanjertraining, kan het voorkomen dat er een situatie ontstaat waarin een kind gepest wordt. Het is dan belangrijk een protocol te hebben wat richting geeft aan hoe wij als school handelen in een dergelijke situatie. Dit pestprotocol is dan ook passend bij de Kanjertraining en bevat onderdelen van de Kanjertaal om ook in situaties waarin pestgedrag aan de orde is één taal te spreken en eenzelfde aanpak te hebben.

4 De petten van de Kanjertraining

Bij de Kanjertraining horen gekleurde petten (in de onderbouw ook gekoppeld aan dieren) die gebruikt worden om verschillende soorten gedrag uit te kunnen leggen. De kleur van de pet staat voor zowel positieve als negatieve uitingen van bepaald gedrag. In relatie tot pesten staan de petten voor het volgende gedrag:

Witte pet/tijger:

De tijger is een kanjer. Hij/zij is tevreden met zichzelf, komt voor zichzelf op en voor anderen. Maar weet ook wanneer tijd is om weg te lopen.

Rode pet/aap:

Neemt niemand serieus, ook zichzelf niet. Hij/zij lacht overal om en is een meeloper. Deze leerling versterkt hierdoor het gedrag van de pestvogel.

Gele pet/ konijn:

Heeft een slecht zelfbeeld en komt niet voor zichzelf of voor anderen op. Loopt liever snel (bang) weg.

Zwarte pet/pestvogel:

Vindt zichzelf geweldig en anderen helemaal niks. En laat dat aan anderen voelen. Alle anderen deugen niet en hij/zij bepaalt zelf wel wat hij/zij doet. Deze leerling pest anderen.

5 Protocol voor alle betrokkenen

Bij een situatie waarin gepest wordt zijn er verschillende partijen betrokken. Omdat zij allemaal een rol spelen in een dergelijke situatie zetten wij hieronder uiteen op welke manieren elke partij kan reageren. Hierbij gaat het om zowel helpende gedachten als handelingen die pestgedrag kunnen verhelpen.

5.1 Voor alle kinderen

Klikken over pesten bestaat niet

Zie je dat iemand gepest wordt? Meld het aan je leerkracht.

- Ik zet mijn witte pet op, want ik pest niet mee,
- Ik meld (zelf of samen met andere kinderen) het pesten bij de leerkracht, mijn vader/moeder of een andere volwassene,
- Ik durf te zeggen: 'Houd ermee op! Ik vind het gemeen wat jij doet.'
- Ik vertel het thuis en vraag om ideeën.

5.2 Voor het gepeste kind

- Ik ga niet huilen, piekeren of verdrietig zijn,
- Ik pak het pesten aan,
- Ik zeg: 'Dat vind ik niet leuk. Stop er mee. Je doet gemeen. Je maakt me verdrietig, ik wil dat je stopt.'
- Pesten is gemeen. Ik meld dat ik gepest word. Dat is geen klikken!,
- Ik vraag klasgenootjes om mij te helpen zodat ik niet alleen sta,
- Ik ga mijn hart luchten bij iemand, die ik aardig vind en vertrouw. Ik vraag hulp bij mijn ouders, de juf of meester of iemand anders die ik goed ken,
- Ik negeer de pestvogel. Hij/zij weet niet eens wat hij/zij doet. Ik draai me om en meld het,
- Als ik vervelende e-mails krijg dan laat ik dit meteen zien aan iemand die ik vertrouw. Samen bedenken we hoe ik ervoor kan zorgen dat de verzender hiermee stopt,
- Word ik digitaal gepest dan blokkeer ik die personen, zodat ze niet meer met mij kunnen praten,
- Ik schrijf alle vervelende dingen die de pestvogels doen op. Dan laat ik dit de leerkracht of mijn ouders lezen. Ik kan gaan praten met iemand,
- Ik kan boeken lezen over het pesten,
- Als ik meer informatie wil bel ik (gratis) de kindertelefoon 0800-0432 tussen 11:00 en 21:00 uur of ik kijk op www.pestweb.nl of www.pesttenet.net,
- Het is niet mijn schuld. Ik ben zoals ik ben en dat is oké,
- Ik kan de pestvogel(s) aan als ik hulp krijg van klasgenootjes, de leerkracht, ouders, vrienden/vriendinnen.

5.3 Voor de pester

- Ik denk na over hoe het is om gepest te worden. ‘Hoe zou ik dat vinden?’,
- Ik kan mijn zwarte pet afzetten: ‘Ik stop met pesten.’,
- Ik vraag hulp aan de leerkracht en/of mijn ouders,
- Ik ga na schooltijd direct naar huis, zodat ik niet in de verleiding kom om te pesten,
- Als ik een geintje maak, mag het niet ten koste gaan van anderen,
- Ik ga nadenken over hoe ik mijn gedrag kan verbeteren: ‘Ik doe aardig en anderen doen aardig tegen mij.’,
- Als ik meer informatie wil bel ik (gratis) de kindertelefoon 0800-0432 tussen 11:00 en 21:00 uur of ik kijk op www.pestweb.nl of www.pestten.net,
- Ik kan mijn zwarte pet omruilen voor een witte pet, ook al verwachten anderen dat ik de pestvogel ben.

5.4 Voor de ouder/ verzorger

- Ook mijn kind kan een zwarte pet opzetten en de pester zijn,
- Ook mijn kind kan gepest worden,
- Ik neem het probleem serieus,
- Ik raak niet in paniek,
- Ik straf niet fysiek, als ik hoor dat mijn kind vaak een zwarte pet opzet. Ik probeer erachter te komen wat de mogelijke oorzaken kunnen zijn. Ik vraag mij af:
 - Voelt mijn kind zich veilig thuis?
 - Voelt mijn kind zich veilig op school?
 - Pest mijn kind uit stoerheid of uit gewoonte?
 - Pest mijn kind omdat het denkt dat het zo hoort?
 - Pest mijn kind omdat het bij de groep wil horen?
 - Wat doet mijn kind op social media?
 - Welke tv-programma's/ websites/ apps volgt mijn kind allemaal?
 - Weet mijn kind wel wat het doet, wat het aanricht?
- Ik besteed extra aandacht aan mijn kind,
- Ik corrigeer agressieve buien,
- Ik stimuleer mijn kind om aan sport te doen of bij een club te gaan,
- Ik overleg met de school, niet met de ouders van een pestvogel of een gepest kind,
- Ik bied hulp aan mijn kind,
- Ik lees boeken over pesten en/of vraag informatie op,
- Ik schakel een expert in als ik dat nodig vind of de school dit aangeeft.

5.5 Voor de leerkracht

De leerkracht heeft een sleutelrol in de aanpak van pesten. Deze kan op de volgende manieren worden ingezet:

- Door extra aandacht voor de Kanjerlessen wordt het pestgedrag verminderd en misschien zelfs voorkomen,
- Wacht niet tot het pesten gemeld wordt, maar let op de signalen. Want lang niet al het pesten wordt gemeld. Denk hierbij aan signalen als: doodzwijgen, isoleren, insluiten, opwachten buiten school, fysiek geweld, achternarijden, een bijnaam gebruiken, zogenaamd leuke opmerkingen maken, bezittingen afpakken, opmerkingen maken over kleding, iemand voortdurend ergens de schuld van geven,
- Ik geef de pester een andere plaats in de klas,
- Neem leerlingen serieus als pesterijen gemeld worden. Doe je dat niet dan durft hij/zij het misschien niet weer te zeggen,
- Bij onderhands pesten moet je het pesten in de algemene zin in de klas aan de orde stellen. Bijv. oorlog en vrede, schending van mensenrechten, kindermishandeling, pesten op school (oorzaken en gevolgen),
- Is er sprake van lichamelijke of geestelijke mishandeling dan moet je direct ingrijpen. Als je nu niet ingrijpt dan zeg je eigenlijk: 'ga maar door'. Het gesprek dat je nu met de pester moet voeren is kort en heel duidelijk. Vraag aan de pester: 'Is het jouw bedoeling om ...?' Hierop kan de pester alleen maar ja of nee antwoorden. Antwoordt de pester nee, mag het vanaf nu ook niet weer gebeuren. Antwoordt de pester ja, dan is het een groot probleem en zal het stappenplan grensoverschrijdend gedrag in werking gezet worden,
- Niemand is gewoon een pester. Het is aangeleerd gedrag. Een pester kan zijn zwarte pet afzetten. Maar daar is hulp bij nodig,
- Is de oorzaak duidelijk? Probeer de pester dan inzicht te geven in wat het met de gepeste leerling doet,
- Onderzoek of je een oorzaak kunt ontdekken voor het pestgedrag. Mogelijke oorzaken: *Eerst zelf gepest zijn, bang zijn om zelf het mikpunt te worden, groot willen doen voor anderen, jaloers zijn, verwend zijn, slecht voorbeeld van..., geweld op tv of internet, reactie op bepaalde stoffen, (te kort aan) aandacht van ouders, mishandeling, nooit gecorrigeerd worden door de ouders, enz.,*

Bij terugkerende problemen zoek je als leerkracht altijd contact met de ouders en ga je in overleg met de intern begeleider. Onderstaande stappen worden doorlopen:

- Maak samen afspraken over gedragsverandering en stel samen een tijdpad op waarin in de driehoek leerling - ouders - school geëvalueerd wordt over de voortgang,
- Bij grote problemen kun je in overleg met de Intern Begeleider een handelingsplan opstellen,
- Stopt het pesten niet, dan kan in overleg ook gerichte hulp worden gevraagd. De Intern begeleider zal in dat geval contact opnemen met de gedragsspecialist intern of extern. De specialist kan dan komen observeren, meedenken en waar nodig doorverwijzen naar een sociale vaardigheidstraining,
- De gepeste leerling moet ook geholpen worden. De kans bestaat dat hij/zij een konijntje (bang/passief) of juist zelf een pestvogel (Pester) wordt. Ook de gepeste leerling kan baat hebben bij sociale vaardigheidstraining,
- Wanneer er terugkerende problemen zijn wordt er samen met ouders een plan gemaakt voor het versterken van de sociale vaardigheden en het bespreken van oplossingen voor het probleem,

- Vergeet de hulp aan de hele klas niet. Lees in de klas een boek over pesten. Bespreek samen met de leerlingen het contract sociale vaardigheden en laat iedereen het ondertekenen en bespreek ook dat iedereen zich eraan houdt,
- Verhoog de frequentie van de Kanjertraining en zoek naar gerichte lessen over pesten. Vestig aandacht op het voorkomen en bestrijden van pestgedrag, maar ook op het versterken van de groep,
- Elke situatie is weer anders, dus je moet zelf proberen in te schatten wat de ernst van de situatie is. Schuif het niet te snel weg, maak het bespreekbaar bij collega's. Samen sta je sterk.